

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. De impeccabilitate Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO QUINQUAGESIMA
QUARTA.De defectibus corporis & animæ à Verbo
assumptis.

CONVENIENTISSIMUM fuisse asserit Angelicus Doctor, ut corpus à Verbo assumptum defectibus quibusdam & infirmitatibus humanis subjaceret, tum quia venit Filius Dei in carne assumptâ ut pro peccatis hominum satisfaceret, quod requirebat corpus passibile: tum ad fidem Incarnationis astruendam, cujus veritas per hoc magis innotescit, dum Christus similis nobis per omnia homo apparet. Tertiò ut nobis tolerantia exemplum præberet, ad labores in cæli consecutione perferendos.

Christus ergo famem, sitim, labores, arumnas, dolorem, & alia hujusmodi in hac vitâ sustinuit, unde Isaia c. 53. dicitur: verè linguores nostros ipse tulit, &c. Notandum verò cum sancto Thoma, art. 4. Corpore, non assumpsisse Christum quosvis defectus, ut morbum caducum, lepram, & alios hujusmodi, qui non sequuntur ad communem naturam humanam conditionem, sed procedunt ex particularibus causis. Præterea hi defectus nihil profuissent, sed impedivissent potius finem à Deo in Incarnatione intentum, sicq; non decebat ut Verbum eos in suo corpore assumeret. Christus verò si in juventute occisus non fuisset, senio more aliorum hominum confectus fuisset, & tandem naturaliter mortuus, ut docet S. Augustinus, & cum eo Theologi.

Animi etiam affectibus & passionibus ut tristitia, & aliis nonnullis subjacebat Christus, sed sine ullo excessu, aut rationis perturbatione, imò omnes earum motus liberè acceptavit, & sine ullâ coactione, aut violentiâ, datâ tamen occasione, eas subinde perpessus est, ut docet S. Thomas & communis Theologorum sententia: nec applicatâ doloris causâ, flagellatione scilicet, crucifixione, &c. potuit Christus citra miraculum non dolere.

SECTIO PRIMA.

De impeccabilitate Christi.

I.
Alios omnes
hominum
defectus pec-
catum lon-
gè superat.

U M inter omnes humanæ nature defectus peccatum primum locum obtineat, nec singulos tantum, sed omnes simul sumptos in gravitate superet, peculiaris hæc de re instituentus est tractatus, videndumque quo pacto

sanctissima Christi anima, non à peccato solum, sed insuper à peccandi potentia, immunis fuerit, quicquid in contrarium nonnulli ex Theologis, ut mox videbimus, asserunt.

II.

Duo verò in primis hæc certa, primum est, Christum ut Deum fuisse impeccabilem: secundum ut hominem de facto peccatum nullum, vel mortale, vel veniale unquam admisisse, aut contraxisse: Quod in eâ natum est, de Spiritu sancto est. Matth. 1. v. 20. Quod nasceretur ex te Sanctum, &c.

Certissimum
esse ostendi-
tur, Chri-
stum nun-
quam pec-
catum aut
admisisse,
aut contra-
xisse.
Luce

Nullus ante
Calvinum
tam impu-
dens fuit ha-
reticus, ut
Christo pec-
catum at-
tribueret.

Lucæ 1. v. 35. *Quis ex vobis arguet me de peccato.*
Joannis 8. *Qui peccatum non fecit, nec inventus est
dolus in ore ejus.* 1. Petri c. 2. Deinde non minus
certum est in Christo peccatum originale non
fuisse, utpote quod soli contrahunt illi, qui per
naturalem propagationem ab Adamo descendunt,
Christus autem ex Virgine natus est, & de Spiritu
Sancto conceptus: de quo Lucæ 1. v. 35. dicitur:
Quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei.
Nec ullus inventus est adeo impudens hæreticus
ante Calvinum, qui Christo ausus sit peccatum
appingere. Calvinus verò & alius quidam apo-
stata dicere ausi sunt, Christum in cruce despe-
rassè, & alia quædam quæ sine peccato perpetrari
non possent, admisissè: siquæ Soli maculam,
Christo labem impij & blasphemij homines as-
pergunt.

III.
Quo sensu
dicat Apo-
stolus, Chri-
stum pro no-
bis factum
esse peccatū

Nec obstat illud 2. ad Corinthios 5. vers. 21.
*Eum, qui non noverat peccatum, pro nobis pecca-
tum fecit;* sensus enim hujus loci est, Deus eum,
hoc est Christum, qui non noverat peccatum
practicè scilicet, & per experientiam, quamvis,
illud speculativè, & per simplicem notitiam no-
verat, pro nobis peccatum fecit, hoc est eum
hostiam fecit pro peccato nostro, ubi inquit
Sanctus Ambrosius, Theophylactus; & Sanctus
Anselmus peccatum primo loco sumit Aposto-
lus propriè, secundo metonymicè, quo etiam
sensu Osee 4. dicuntur Sacerdotes comedere
peccata populi, hoc est, hostias pro peccatis
populi oblatas.

IV.
Quæritur
an Christus
practicè ex
vi unionis
hypostatica
fuerit im-
peccabilis.

Quæstio ergo in præsentem est, Utrum Chri-
stus, seclusâ visione beatificâ, fuerit ex vi unio-
nis hypostaticæ præcisè, impeccabilis. Negat
Durandus in 3. dist. 12. quæst. 2. in quam etiam
sententiam inclinare videtur Scotus, & sequuntur
Scotistæ communiter, qui licet Christum de
facto impeccabilem fuisse asserant ratione visio-
nis beatificæ, dicunt nihilominus, si Christum
non fuisset beatus, potuisse eum peccare.

V.
Christus non
solum per
visionem
beatificam,
sed per unio-
nem hypo-
staticam
præcisè red-
ditus fuit
impeccabilis.

Dicendum tamen Christum, non per visio-
nem beatificam tantum, sed per unionem etiam
hypostaticam præcisè redditum fuisse impeccabilem:
ita Sanctus Thomas in 3. dist. 12. quæst. 3.
quem Thomistæ omnes sequuntur. Sanctus Bon-
naventura ibidem, art. 2. quæst. 1. Suarez hic,
disput. 33. sect. 2. Vasquez disputat 61. cap. 3.
Tannerus hic, Tomo 4. disp. 1. quæst. 5. dub. 8.
num. 154. & omnes hodie communiter, qui
acerrimè in contrariam sententiam invehuntur,
tanquam Christum indignam, eique à Suarez,
& aliis temeritatis, & impietatis nota inuritur.

VI.
Non pecca-
tum tantum
sed peccandi
potentiam
per unionem
hypostaticam
æccliam à
Christo fuisse
docens
Patres.

Probatur conclusio primò auctoritate Patrum,
qui Christum non peccati solum, sed potentiam
etiam ad peccandum expertem fuisse aiunt, cujus
rationem nunquam reddunt, quod frueretur vi-
sione beatificâ, sed quod ejus humanitas verbo
unita fuerit, atque ab eo deificata, & quasi can-
dens ferrum ignita. Unde in sextâ Synodo referuntur
ad hanc rem verba S. Athanasii contra
Apollinarem negantem in Christo fuisse animam
rationalem, ne cogeret eam concedere fuisse
peccati capax: nihil, inquit, S. Athanasius
timendum hac de re, quia per ipsam assumptio-
nem illa voluntas impeccabilis facta est: unde
alibi idem Sanctus Athanasius vocat Christum
*per se sanctum & Dominum sanctificationis, natu-
râ suâ justum, & immutabilem ad malum:* & in
eâdem Synodo refertur Sanctus Gregorius Naza-
nzenus dicens voluntatem humanam Christi

ita fuisse deificatam per unionem ad Verbum,
ut non posset divina repugnare. Sanctus etiam
Irenæus Martyr lib. 3. cap. 5. ait Christum non
potuisse mentiri, quia erat ipsa veritas, ex quo
optimè inferitur, nec peccare potuisse cum esset
ipsa sanctitas: & ut alios omittam, Sanctus Au-
gustinus libro de Correctione & Gratiâ, cap. 11.
dicit non fuisse metuendum, ne humana natura
in Christo peccaret, cum per ipsam assumptionem
à peccati omni periculo immunis fuerit. Tandem
sexta Synodus actione 17. ait voluntatem
Christi humanam ita fuisse deificatam per unio-
nem, ut totum ejus velle inde deificetur, nec
posset ipse divina voluntati repugnare, nempe
per peccatum. Ex quibus patet minus probabilem
esse explicationem Fabri, qui hos Patres
explicat de impeccabilitate per visionem beatificam
ortam ex unione, cum constet eos loqui de
impeccabilitate per unionem ipsam, & assumptionem
formaliter.

Probat hanc conclusionem Pater Suarez cita-
tus, Valentia disp. 1. quæst. 19. p. 2. & indicat
Molina primâ parte, quæst. 18. art. 18. & Tho-
mistæ communiter, quos sequitur Tannerus q. 6.
dub. 4. quia si Christus esset peccabilis, Deus
etiam esset peccabilis, non per communicatio-
nem solum idiomatum, hoc enim concedunt
Scotistæ, sed immediatè, & directè in se, quod
probat Suarez, eo enim ipso, inquit, quod
humanitas hypostaticè unitur Verbo, redditur
peculiari ratione ipsius, ejusque directioni sub-
dita, sicut sponsa mariti, pupillus tutoris, ser-
vus Domini, & appetitus sensitivus voluntatis.
Unde sicut affectus inordinati appetitus sensitivi
tribuuntur voluntati, ita & peccata humanitatis
tribuerentur Verbo directè & formaliter.

Contra primò: Saltem non obstante hac ra-
tione posset peccatum habituale consistere in hu-
manitate simul cum unione hypostaticâ. Contra
secundò: Non obstante unionis vinculo retinet
Deus supremum suum dominium in humanita-
tem: Unde etsi darem habere eum de novo ali-
quam potestatem in actionibus humanitatis, non
tamen oritur inde obligatio ulla eam regendi:
sicut licet in creatis eo ipso, quod quis sit filius,
aut servus alterius, tenetur Pater, & Dominus
eum regere, non tamen hoc sequitur in Deo,
respectu cujus verè homines sunt servi & filii,
quos tamen in dies permittit in peccata varia in-
cidere. Addo probabilius videri ex conjunctio-
ne personalitatis divinæ cum naturâ humanâ,
non acquirere Deum peculiarem potestatem in
operationibus humanitatis, sicut si natura humana
& leonina uniretur in eodem supposito, non
posset homo cohibere leonem, nec Petrus Paulum,
& licet posset, adhuc non teneretur, si
haberet justam causam non impediendi, ut habet
Deus respectu omnium operationum creaturæ:
unde non major oritur obligatio præcisè ex vi
unionis, quam erat antea.

De voluntate verò & appetitu sensitivo alia
est ratio, tum quia non habet supremum illud
dominium voluntas nostra, tum præcipuè, quia
ex inordinatis appetitus motibus sequitur fre-
quenter voluntatem etiam ad aliquid inordina-
tum volendum pertrahi, & consequenter ad pec-
candum. Tertio: Quia appetitus irrationalis
non habet aliam scientiam & libertatem qua re-
gatur, quam scientiam & libertatem anima per
intellectum & voluntatem, humanitas autem ha-
bet libertatem sibi propriam.

Tandem,

VII.
Ratio Chri-
sti impecca-
bilis à
P. Suarez
assignata est,
quia si Chri-
stus esset pec-
cabilis, Deus
etiam foret
directè in se
peccabilis.

VIII.
Contra hanc
rationem est,
quantum ad
hanc namq[ue]
posset saltem
peccatum
habitualmente
consistere
cum unione.

IX.
Data hæc in-
re: si de vo-
luntate ad
regendum
appetitum
disparitas.

X. Tandem disparitas est, quia Dominus & superior in creatis tenetur curare bonum subditorum, cum etiam illorum bonum aliquo modo sit bonum dominorum, at verò Verbum non magis tenebatur gubernare humanitatem, quam Pater aut Spiritus Sanctus, nihil namque agit filius circa operationes humanitatis, quod non agunt omnes tres personæ, cum & potentia, & omnis operatio ad extra sit omnibus communis. Poterat etiam Verbum non obstante unione hac sui ad humanitatem permittere illam, etiam sine omni causâ occidi, aut perire fame, cum tamen rationalis natura teneatur non permittere corpus hoc modo perire: imò poterat Verbum illam annihilare, deunire, &c. quæ non competunt creaturis, ut constat.

XI. Secundò itaque probant alii, quia sequeretur, peccante humanitate Verbum peculiari modo peccare; cum enim peculiariter terminet naturam illam, & requiratur subsistentia ad operandum; peccatum illud peculiariter tribueretur Verbo. Sed contra: Subsistentia enim non insluit in operationes: deinde etsi influeret, sicut tamen propterea Deus non est auctor peccati, licet ad illud concurrat, quia illius concursus est generalis solum, & indifferens ad omnes operationes creature rationalis, sic subsistentia concursus esset indifferens quoad exercitium ad omnes operationes humanitatis, eique in operando subordinatus, hoc autem sufficit ut non censetur concurrere ut causa particularis ad peccatum, & consequenter cur ei tribui non possit.

XII. Tertiò alii in eo implicantiam hanc peccandi constituunt, quòd peccatum reddat, non animam tantum, sed totum suppositum Deo odibile, sicut gratia facit totum suppositum gratum Deo & amabile, unde sequeretur Verbum secundum suam entitatem fore Deo odibile, quod implicat. Ad hoc tamen responderi posset, in supposito aliquo tunc omnes partes reddi odibiles, quando aliunde non repugnat odium essentialiter alicui in particulari, quod hic contingeret; Verbum enim, cum sit essentialiter Deus, non posset esse objectum odii: Sic si Petrus & Paulus unirentur hypostaticè in subsistentiâ Petri, & Paulus injuriam Petro inferret, odio haberet Petrus Pauli humanitatem, non tamen subsistentiam, quia esset subsistentia ipsius Petri.

XIII. Respondetur secundò: In homine peccante cum una tantum sit libertas, unam tantum esse amabilitatem, vel odibilitatem simpliciter, hic verò cum sint duæ naturæ rationales hypostaticè unitæ, consequenter sunt duæ libertates, & amabilitates, unde esto humana natura peccaret, & redderetur odibilis, Verbum tamen suam retineret amabilitatem, & esset objectum amoris divini.

XIV. Ratio itaque conclusionis est, quam assignat Vasquez disp. 61. cap. 6. & 7. quia humanitas Christi est summè sanctificata, effectus autem summæ sanctitatis est, non solum peccatum è subjecto tollere, sed peccandi potentiam, cum sit sanctitas non gradualiter, sed substantialiter infinita, quæ proinde non solum componi simul non possit cum peccato, sed nec per illud destrui, aut expelli, cum infinitis superare debeat gratiam habitualem. Confirmatur: Summa sanctitas est illa, quæ major rationabiliter excogitari non potest, sed illa esset major, quæ non solum in sensu composito unionis sui peccatum expelleret, sed quæ per peccatum denudò expell-

& superari non posset; sicut calor ille esset perfectior, qui non solum expelleret frigus, sed etiam ita possideret subjectum, ut expelli denudò, & superari à frigore non posset.

Dices primò: Per unionem hypostaticam non immutatur voluntas humanitatis Christi, ergo si anima assumeretur quæ prius extiterat, si antea habebat potentiam peccandi, etiam nunc eam retinebit. Respondo: Ad potentiam proximam peccandi multa alia requiri præter entitatem physicam, & potentiam remotam peccandi, qualem etiam haberet Petrus, si Deus non esset in actu primo paratus ad concurrentem cum illo ad peccatum, non tamen haberet potentiam proximam. Deinde dico nunquam habuisse animam potentiam etiam remotam componendi peccatum cum summâ sanctitate, cum ergo unio hypostatica sit naturâ suâ indissolubilis, nunquam habuit anima hoc sensu potentiam etiam remotam peccandi. Unde quamvis unio non immutet humanitatem in actu primo, conferendo ei novas vires ad operandum, ponit tamen obicem impediens quo minus in quemvis actum prodire possit, ad quem in sensu diviso unionis habebat potentiam.

Dices secundò: Non magis repugnat summæ sapientie error, quam summæ sanctitati peccatum Christi, ut contra P. Suarez docent omnes communiter cum Vasquez disp. 61. cap. 9. ergo & peccatum. Negatur consequentia: Disparitas est, quia etsi summa sapientia uniatur animæ Christi, non tamen tribuit ei suum effectum formalem, nec reddit eam sapientem, hic enim effectus, cum sit vitalis, petit ut vitali modo communicetur subjecto, quod non contingit respectu animæ Christi, cum nullus actus Dei respectu illius sit vitalis, ut supra diximus. At verò ad sanctitatem non requiritur nisi ut taliter perficiatur subjectum, ut reddatur objectum congruum divinæ dilectionis, quod ipso facto fit, quo quis subsistat subsistentiâ divinâ, sic enim efficitur filius Dei, non adoptivus, sed naturalis, & perfectissimè confors naturæ divinæ.

SECTIO SECUNDA.

Inferuntur quædam circa impeccabilitatem Christi.

HINC infero primò: Humanitatem Christi cum eadem cognitione, cum quâ Deus videt eam, si esset dimissa à Verbo, fuisse peccaturam, non tamen posse nunc peccare, quia jam non est subjectum capax peccati, ad quam incapacitatem sufficit conjunctio cum summâ sanctitate, unde necessariò tunc omitteret Christus actum peccaminosum, cum antecederet determinatus sit ad non peccandum.

Infero secundò: Assumi posse à personâ divinâ humanitatem, quæ antea peccasset, ita tamen ut necessariò per assumptionem tolleretur peccatum omne, sive mortale, sive veniale.

Dices: ergo in eo casu esset verum dicere, Deus peccavit. Vasquez hic, disp. 61. num. 19. admittit sequelam. Melius tamen negatur cum Suarez disp. 33. sect. 2. Ratio est: Quia non esset idem suppositum de quo affirmatur peccatum, tunc enim peccasset natura in proprio supposito,

XV.

Obje. Voluntas humanitatis non immutatur per unionem hypostaticam, ergo est peccabilis.

XVI.

Obje. Potuit divinitus esse error in animâ Christi, ergo & peccatum.

I.

Christus quamcumque habeat cognitionem, omittit necessario peccatum.

II.

Potest à personâ divinâ assumi humanitas, quæ prius peccaverat.

III.

Neque tam in hoc casu verum esset dicere, Deus peccavit.

Aliud est de Deo respectu humanitatis, & de participare in creatis respectu subditorum.

Nec peccaret Verbum peccante humanitate ex eo quòd peculiariter terminet naturam.

Dicunt alii, si humanitas peccaret, Verbum ipsum redderetur Deo odibile.

Aliud est quoad odibilitatem & amabilitatem ubi una tantum est natura & libertas, & ubi sunt duæ.

Summa sanctitas non tantum peccatum impedit, sed peccandi potentiam ab eo in quo est, expellit.